

Fördjupad samverkan mellan tre kommuner och Arbetsförmedlingen

Hultsfreds kommun, Ånge kommun och Östra Göinge kommun vill teckna en överenskommelse med Arbetsmarknadsdepartementet om fördjupad samverkan mellan Arbetsförmedlingen och våra kommuner för att nå gemensamma mål på arbetsmarknadsområdet, i enlighet med förslaget från utredningen om kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen (SOU 2020:41).

Överenskommelsen ska ske mellan aktörerna som likvärdiga parter, med syftet att genom samverkan uppnå gemensamma mål för behovsgrupper med låg sysselsättningsgrad. Arbetsförmedlingen, kommuner och privata aktörer har alla här en roll att spela. Överenskommelsen menar vi ska bygga på ömsesidighet och jämbördigt inflytande på målsättningar samt arbetsmetoder.

Bakgrund

Arbetsförmedlingen är i dag ytterst ansvarig för arbetsmarknadspolitiken i Sverige. Andra aktörer utöver staten inom arbetsmarknadsområdet är privata aktörer och kommuner. Arbetsförmedlingen har under en längre tid haft svårigheter att lösa sitt uppdrag – att sammanföra arbetssökande och arbetsgivare, att åstadkomma strukturella förändringar på arbetsmarknaden och att säkra kompetensförsörjningen. Genom den reformering av myndigheten som inleddes i och med januariöverenskommelsen skulle situationen förbättras, men för våra kommuner är situationen fortfarande besvärlig och fylld av utmaningar. Arbetsförmedlingens tillbakadragande ger sämre förutsättningar för svaga grupper att bli självförsörjande. Självservice och utvecklade digitala system är bra för många, men inte för alla. Det är viktigt att alla medborgare får tillgång till välfärd och god service.

Flera kommuner har under lång tid önskat påverka utformningen av arbetsmarknadsåtgärder och att även få ekonomisk ersättning för de insatser som genomförs på lokal nivå. Incitamenten för en kommun är många. Framförallt har kommunen det yttersta försörjningsansvaret för sina invånare, vilket innebär att en utebliven förflyttning från arbetssökande till arbetstagare innebär ökade kostnader. Det har uttryckts en stor frustration från kommunerna över att inte kunna påverka arbetsmarknadsinsatserna men ändå få kostnader för de som inte når arbetsmarknaden.

Reformeringen ger möjligheter att ta nya positioner och att dra nytta av varje aktörs styrkor. Långsiktiga kedjor av insatser kan skapas för arbetssökande i samverkan mellan olika aktörer om kommunerna får en större och tydligare roll.

- *Staten* har historiskt sett stått för långsiktighet, stabilitet och likvärdighet och har stora resurser till sitt förfogande.
- *Kommunerna* känner de lokala förhållandena för både individer och företag bäst och har starka incitament att få invånare självförsörjande.
- *Privata aktörer* kan vara mer snabbfotade och flexibla än offentliga aktörer, och ställa om snabbt utifrån skiftande behov.

Förutsättningar

Våra kommuner har lång erfarenhet av att arbeta med grupper som står långt ifrån och dessutom har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Vi har goda kunskaper om politiska villkor och samhällsförändringar som påverkar arbetsmarknaden. Vi har dessutom goda förutsättningar att skapa lokalt anpassade och flexibla lösningar för olika gruppers och företags behov utifrån arbetsmarknadssituationen i våra egna kommuner eller våra regioner.

Därför ser vi att kommuner skulle kunna komplettera och vara del av att driva Arbetsförmedlingens uppdrag på det lokala planet, även tillsammans med privata aktörer.

Kommunutredningen (SOU 2020:8) föreslår att regeringen initierar en försöksverksamhet där kommuner får ges undantag från bestämmelser i lag, förordning eller myndighetsskrift. Försöksverksamheten ska syfta till att pröva sätt att stärka kommunernas kapacitet, möjliggöra anpassning av verksamhet till lokala förhållanden eller minska statliga regleringar. Vi menar att arbetsmarknadspolitikerna är ett utmärkt område att pröva en sådan försöksverksamhet, särskilt som behoven av nya lösningar, som är bättre anpassade till lokala förhållanden, är så uppenbart stora inom just detta område.

Våra alternativ

Vi ser tre olika vägar för våra kommuner att ta en större roll i arbetsmarknadspolitikerna, i prioriteringsordning:

Alternativ A

Kommunal Arbetsförmedling

Kommunen bedriver Arbetsförmedlingens verksamhet fullt ut på det lokala planet, inklusive myndighetsutövningen. Kommunen jobbar mot både arbetssökande och arbetsgivare och har full ersättning från staten för att genomföra uppdraget.

Alternativ B

Kommunen blir det "lokala kontoret"

Kunder som har behov av ökat stöd får sin planering på det "lokala kontoret" som drivs av kommunen. Kommunen får ansvar för lokalt genomförande, med möjlighet att använda privata aktörer och Arbetsförmedlingens specialistresurser samt utveckla egna insatser. Därigenom kompletterar man Arbetsförmedlingens uppdrag och konkurrerar inte ut andra aktörer. Insatserna ska ske mot ersättning från Arbetsförmedlingen.

Alternativ C

Rundabordsutredning

Vi erbjuder oss att vara del i en utredning som förtydligar det som båda utredningarna SOU 2020:41 och SOU 2020:8 pekar på: kommunerna behöver ha en roll i arbetsmarknadspolitikerna, men hur ska den se ut? Vi representerar landsbygdskommuner från olika delar av landet med olika styren men liknande utmaningar och vi erbjuder oss därmed att vara samtalspartners och försökskommuner när konkreta förslag tas fram.

Från utredning till handling

Den statliga utredningen (SOU 2020:41) om kommuners roll i arbetsmarknadspolitiken har konstaterat att det finns goda möjligheter för kommuner att agera på arbetsmarknadsområdet. Utredningen (SOU 2020:41) beskriver tydligt möjligheten att sluta överenskommelser med kommuner, som ett komplement till statliga och privata insatser. Det är viktigt att denna möjlighet skyndsamt utnyttjas till gagn för de kommuner som har grupper med hög arbetslöshet och som har andra behov av lösningar än de som kan presenteras från ett övergripande perspektiv. Det är dags att gå från ord till handling.

Vi tre kommuner kan, vill och orkar. Vi vill få möjligheten att göra mer för våra invånare!

Lars Rosander

Erik Lövgren

Patric Åberg

Kommunstyrelsens

Kommunstyrelsens

Kommunstyrelsens

ordförande (C)

ordförande (S)

ordförande (M)

Hultsfreds kommun

Ånge kommun

Östra Göinge kommun